

25.11.22.

6-А

Історія

вч. Рзаєва Н.О.

Тема: Давній Китай.

Мета уроку: називати хронологічні межі утворення та розквіту цивілізації в Китаї; - показувати на карті долини Хуанхе та Янцзи, територіальні межі й основні центри давнього Китаю; - визначати особливості давньокитайської писемності; - характеризувати відкриття та винаходи давніх китайців, використовуючи візуальні джерела; - висловлювати міркування про місце давньокитайської цивілізації в історії стародавнього світу та внесок Давнього Китаю до скарбниці досвіду людства.

1.Перегляньте відео: <https://youtu.be/2o10AcvBros>

2.Опрацюйте опорний конспект:

Географічне розташування

На північному сході від Індії розташована велика країна, яку ми називаємо Китай. На заході його території лежать гори та пустелі, на півночі — степи, на півдні — гори, укриті тропічними лісами. Зі сходу та півдня Китай омивають Жовте і Східно-Китайське моря.

Найсприятливіші умови для заселення були у Східному Китаї, а саме — на Східно-Китайській рівнині, де протікають дві могутні річки — Хуанхе («Жовта вода») і Янцзи («Блакитна», або «Довга ріка»). Беручи початок у горах Тібету, ці річки нагадують Тигр і Євфрат: дуже бурхливі, несуть багато мулу і піску, часто несподівано розливаються.

Назву «Жовта вода» річка Хуанхе одержала через свій колір. Північні вітри наносили зі степів жовтий пил, що за тисячоліття вкрив береги річки товстим шаром. Під час дощів Хуанхе розливалася, затоплювалися цілі області, знищувалися посіви. Стародавні китайці називали Хуанхе «лихом Китаю», «річкою, що надриває серця», «річкою тисячі бід». Проте ґрунти в її долині дуже родючі і легко піддавалися обробітку мотикою і дерев'яним плугом. Це і приваблювало населення. Тому й оселялися по берегах цієї ріки.

З давніх часів основним заняттям жителів країни було землеробство. Основною сільськогосподарською культурою в Китаї був рис, що приносив по 2-3 врожаї на рік. Для кращого обробітку полів селяни використовували биків. До того ж китайці навчилися застосовувати добрива. Це значно збільшувало врожаї, що сприяло процвітанню країни.

На північний схід від Індії простяглася Велика Китайська рівнина. Колискою китайської цивілізації є країна, що лежить у долинах великих рік Хуанхе та Янцзи. Зі сходу Китай омивається Тихим океаном. На заході засніжені вершини Гімалаїв і Тянь-Шаню та безжиттєві пустелі відділяють його від інших країн. Із півдня цю землю оточують непрохідні ліси. Через це китайці вважали, що вони живуть у центрі землі, і називали свою країну «серединною». **Китай — найбільша країна Стародавнього світу.**

М'який вологий і теплий клімат сприяв розвитку землеробства. Хуанхе(Жовта річка) називається так через колір своєї води, мутної від родючого мулу. Протікає Хуанхе по м'яких жовто-зелених ґрунтах. Вони розмиваються настільки легко, що після літніх злив річка змінює своє русло. Повінь знищує селища, заливає пасовища й поля. У бурхливих річкових потоках гинуть люди і тварини. Саме тому китайці називають Хуанхе «Блукаючою Річкою», «Річкою тисячі нещасть».

Долина Янцзи (Блакитної річки) у давнину була вкрита густими лісами. Через це хлібороби заселили її береги пізніше, ніж долину Хуанхе.

КИТАЙ МАЄ ВИХІД ДО МОРЯ, НА ЙОГО ТЕРИТОРІЇ Є ПУСТЕЛІ, СТЕПИ, ТРОПІЧНІ ЛІСИ ТА ГІРСЬКІ МАСИВИ

Династія Цінь

Із II тис. до н.е. в Китаї існували окремі царства, які час від часу об'єднувалися в єдину державу, але частіше ворогували між собою.

У китайському суспільстві існувала жорстка ієрархія

У III ст. до н.е. наймогутнішим стало царство Цінь. До 221 р. до н.е. під його владою було об'єднано весь Китай. Відтоді почала своє існування єдина загальнокитайська імперія Цінь. Її засновник прийняв титул **Цінь Ши Хуан-ді**, тобто «Перший імператор династії Цінь».

Цинь Шіхуанді – китайський імператор

Цинь Шіхуанді – це перший представник династії Цинь з 246 р. до н. е..

Шіхуанді об'єднав усі царства Китаю, які до моменту його правління знаходилися в безперервних війнах. Історія знає його як правителя першої централізованої китайської держави.

Його правління відзначилося важливими об'єднувальними реформами. Територія держави була поділена на 36 областей на чолі з намісниками. Імператор сприяв створенню добре розвиненої мережі доріг і каналів. Піддані віднині повинні були користуватися єдиною монетою і мірами ваги, мали єдині закони. Однією з головних реформ стало вироблення єдиної для всього Китаю ієрогліфічної системи письма.

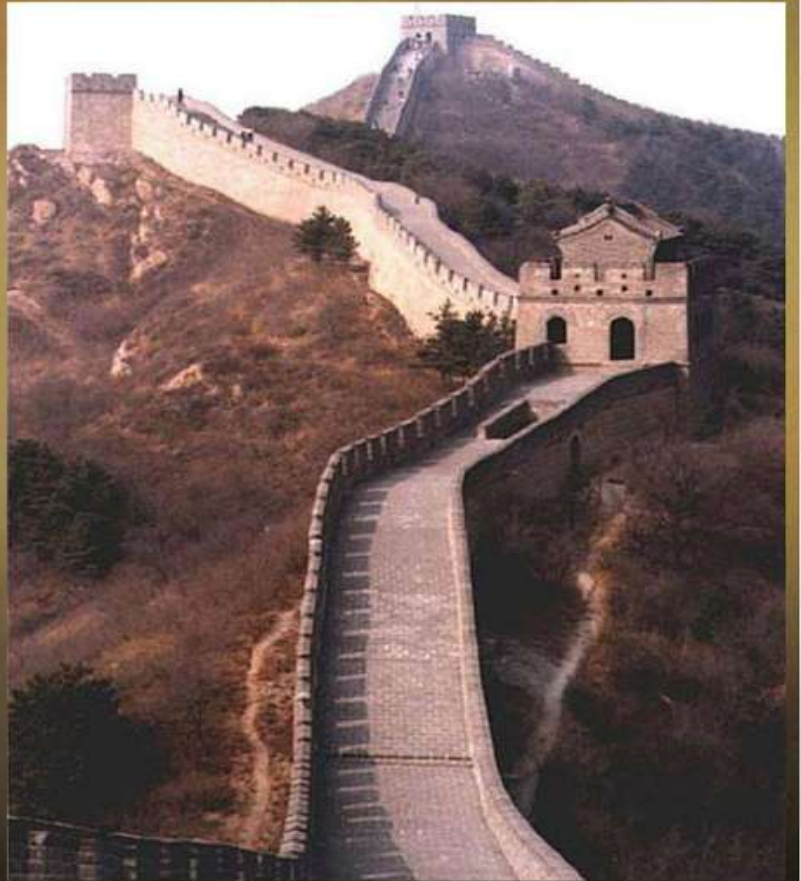
Щоб захистити країну від спустошливих набігів кочовиків, імператор відновив будівництво **Великої Китайської стіни**, розпочате раніше. Довжина цієї величної споруди, що стала символом Китаю, близько 6350 км, а висота — від 6 до 10 м. Через кожні 2-3 км зводили могутні вежі. По верхів'ю стіни фактично пролягав кам'яний шлях — настільки широкий, що тут легко могли роз'їхатися дві колісниці. Будівництво велося силами 300-тисячної армії, якій допомагали в'язні, раби і селяни. Багато людей загинуло від виснаження і непосильної праці. Для завершення цього небаченого в історії будівництва знадобилося кілька століть.

Велика Китайська стіна

Найдавнішою спорудою, що дійшла до наших днів, є Велика Китайська стіна, зведена для захисту північних кордонів держави від набігів кочівників.

Перший етап її будівництва належить до IV III ст. до н. е.

Роботи з її відновлення й будівництва тривали наступні дві тисячі років.

Династія Хань

Суворе правління першого імператора, високі податки та повинності виснажили населення країни. Тому невдовзі після його смерті спалахнуло велике народне повстання.

Одним із вождів повстанців став сільський староста **Лю Бан**. Він скинув останнього представника династії Цін і заснував нову династію Хань, яка правила Китаєм кілька століть — із 202 р. до н.е. до 220 р. н.е.

Імперія Хань (202 р. до н.е. – 220 р. н.е.)

- « Імператор Лю Бан (202 р. до н.е.)
- « Скасував найжорстокіші закони;
- « Знизив податки;
- « Оголосив землеробство основою господарства імперії

* Розквіту імперія Хань досягла за часів імператора У Ді (140 – 87 рр. до н.е.) правління якого називають «золотою добою». Державі належало виняткове право карбувати монети, продавати сіль та залізо. Імператор значно розширив кордони імперії на півночі та на заході, забезпечивши безперешкодний перехід торговельним караванам. Так було започатковано Великий торговий шлях.

Серед помічників нового правителя Лю Бана було багато вчених. За їхніми порадами він пішов на деякі поступки, відмінивши криваві закони та припинивши великі збиткові будівництва. Багатьох рабів відпустили на волю. Для селян у 20 разів був зменшений земельний податок. У народну власність передали заповідні ліси, парки та водойми, що раніше належали цінським правителям.

Імператор провів реформи в армії. Він створив легку рухливу кінноту. Для збільшення її чисельності були відкриті нові кінні заводи. У прикордонних районах з'явилися військові поселення, утворивши захисну смугу від нападу ззовні.

Для торговельного обміну було прокладено Великий шовковий шлях.

Великий шовковий шлях — це найвідоміший торговельний караванний маршрут давнини, що виник у перші сторіччя нашої ери. Ним товари з Китаю потрапляли до Європи, Близького Сходу, Північної Африки.

Каравани верблюдів долали його за один-два роки. Цим шляхом китайці доставляли на Захід шовк, метали, ремісничі вироби, а назад завозили коней,

пурпурові тканини, скло, вовняні й ювелірні вироби, продукти. Саме таким чином до країни потрапили квасоля, гранат, виноград, горіх, шафран.

Великий Шовковий шлях - караванна дорога, що зв'язувала Східну Азію з Середземномор'ям в давнину і в середні віки. У першу чергу, використовувався для вивезення шовку з Китаю, з чим і пов'язане його назва. Шлях був прокладений в II столітті до н. е. Термін введений німецьким географом Ріхтгофеном в 1877 році.

Цікаві факти

- При укладанні кам'яних блоків стіни вживалася клейка рисова каша з домішкою гашеного вапна.
- Щороку проводиться популярний легкоатлетичний марафон «Велика Стіна», в якому частина дистанції спортсмени біжать по гребеню Стіни.
- Всупереч існуючій думці, Велику китайську стіну не можна побачити неозброєним оком з орбітальної станції, хоча на супутникових знімках її видно.

Домашнє завдання: прочитати пар. 21. За допомогою додаткових джерел запишіть «Цікаві факти про Китай» (культура, традиції, побут, освіта, писемність, релігія).

Завдання надсилайте на освітню платформу Human,
вайбер 097-880-70-81, або на ел. адресу nataliarzaeva5@gmail.com